

*Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΣΜΥΡΝΗ ΠΡΙΝ ΤΗΝ
ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ*

ΣΜΥΡΝΗ

Όταν μιλάμε για τη Σμύρνη, σχεδόν πάντα μεταφερόμαστε στα ματωμένα χώματα του τόπου που αμαύρωσαν για πάντα τις σελίδες της ελληνικής ιστορίας. Ωστόσο πως να ήταν η ζωή στη Σμύρνη πριν την καταστροφή; Στα χρόνια που συμπληρώνονται από την ολοσχερή καταστροφή, αξίζει να θυμόμαστε πως προηγήθηκαν χρόνια με σεβασμό σε θεσμούς, παραδόσεις, ανεκτίμητες ηθικές αξίες που έσβησαν μαζί με εδάφη και ανθρώπινες ζωές.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Βρίσκεται στον ανατολικό μυχό του Κόλπου της Σμύρνης, στα κεντρικά τουρκικά παράλια του Αιγαίου πελάγους.
- Αριθμούσε 370.000 κατοίκους, εκ των οποίων 165.000 ήταν Έλληνες, 80.000 Οθωμανοί Τούρκοι, 55.000 Εβραίοι, 40.000 Αρμένιοι, 6.000 Λεβαντίνοι και 30.000 διάφοροι άλλοι ξένοι.
- Μέχρι το 1922 η πόλη διακρίνονταν στον "Πάνω Μαχαλά" ο οποίος ήταν το αρχαιότερο τμήμα της πόλης, όπου διέμεναν κυρίως εύποροι Τούρκοι, Εβραίοι και λίγοι Έλληνες και στον "Κάτω Μαχαλά" ή "Κάτω Πόλη", νεώτερο τμήμα, όπου διέμενε ο κυρίως χριστιανικός πληθυσμός, οι Αρμένιοι και οι Έλληνες

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

- Οι τεράστιες ποσότητες των προϊόντων της γεωργίας οδήγησαν αργά αλλά σταθερά τους παραγωγούς στη μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων τους, πρώτη μορφή της βιοτεχνικής και βιομηχανικής ανάπτυξης.
- Η μεταποίηση της ελιάς σε λάδι, βρώσιμες ελιές και σαπούνι, του σιταριού σε αλεύρι και ζυμαρικά, του σταφυλιού σε κρασί, σταφίδα και οينوπνευματώδη ποτά, του μαλλιού και του βαμβακιού σε νήματα και υφάσματα, των κουκουλιών σε μεταξωτά ρούχα κ.λπ., αρχικά κάλυπτε οικογενειακές ή ενδοκοινοτικές ανάγκες.
- Στη συνέχεια δημιουργήθηκε ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας, η βιομηχανική δραστηριότητα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΕΜΠΟΡΙΟ

- Η πολυάνθρωπη και προνομιούχος, στη διακίνηση του εμπορίου, Σμύρνη ήταν η δεύτερη μετά την Κωνσταντινούπολη πόλη του κράτους, και αναγνωρισμένη ημιεπίσημα ως πρωτεύουσα του μικρασιατικού ελληνικού κόσμου. Ήταν το σπουδαιότερο λιμάνι της Ανατολής, και πόλη τόσο ελληνική, που οι Τούρκοι την ονόμαζαν «Γκιαούρ Ισμίρ».
- Η ραγδαία εξέλιξη του εμπορίου βοήθησε στην αύξηση του ελληνικού πληθυσμού. Η περίφημη προκουμαία της Σμύρνης, το Και (Quai) είναι η βάση και το ορμητήριο, από το οποίο προωθείται ο ελληνικός πληθυσμός και το εμπόριο.
- Η Σμύρνη ήταν η αποθήκη του εμπορίου της δυτ. Μ. Ασίας. Στις αποθήκες και τα καταστήματα των Ελλήνων της Σμύρνης έφταναν τα караβάνια από την Τοσκάτη, Άγκυρα, Προύσα, Ικόνιο, Αττάλεια, Ερζερούμ, Ντιαρμπακίρ. Από το άλλο μέρος γαλλικά, αγγλικά, ολλανδικά, αυστριακά κ.ά. καράβια προσορμίζονταν στη Σμύρνη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

“Στη Σμύρνη, οι γυναίκες ακολουθούσαν πιστά τη μόδα και η μόδα δεν αργούσε να φτάσει στα Βουρλά. Θυμάμαι τις καζάκες, άσπρες, κεντημένες μπροστά με φρου φρου και δαντέλες. Τις φορούσαν όλες οι κοκέτες της εποχής. Όταν οι γυναίκες ντύνονταν έτσι, δεν φόραγαν πολλά χρυσαφικά και πεντόλιρα-μόνο δαχτυλίδια- και η ομπρέλα για να τις προστατεύει από τον ήλιο ήταν απαραίτητο αξεσουάρ... Μόλις τελείωνε η δουλειά, οι εργάτες πλένονταν, χτενίζονταν, φόραγαν καθαρά ρούχα και άρχιζαν τη γιορτή. Μέσα στη σιγαλιά της νύχτας άκουγες μέχρι από πολύ μακριά παρέες να γελούν και να τραγουδούν και να λένε σαμπανιέτες, δηλαδή αστεία... Κανείς δεν έμοιαζε να κοιμάται ποτέ σε αυτή την πόλη. Τραγούδια ακούγονταν και την αυγή, γιατί υπήρχαν κι εργάτες που δούλευαν όλη τη νύχτα στα καπνά και τελείωναν με το πρώτο φως. Εκεί να ακούσεις αμανέδες και τραγούδια με τη συνοδεία αηδονιών. Ούτε που μπορείτε να φανταστείτε αυτή την ομορφιά...”

ΕΘΙΜΑ-ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Οι αποκριάτικες γιορτές αποτελούσαν μια εκδήλωση χαράς για ολόκληρη την πόλη. Ο χορός της «Ελληνικής Λέσχης», υπέρ του Νοσοκομείου «Αγιος Χαράλαμπος», ήταν το μεγάλο κοσμικό γεγονός της χρονιάς και ο απόηχός του κρατούσε για μέρες. Το μεγάλο αποκριάτικο πανηγύρι που άρχιζε στα σπίτια και τα σοκάκια της πόλης με την έναρξη του Τριωδίου κορυφωνόταν την τελευταία Κυριακή των Αποκριών με την καθολική συμμετοχή των Σμυρναίων. Κουδουνάτοι (μεταμφιεσμένοι) ή όχι, οι Έλληνες της Σμύρνης κατέκλυζαν τους δρόμους της για ν' απολαύσουν τις αποκριάτικες άμαξες. Να σημειωθεί ότι το 1904 σχηματίστηκε ειδική επιτροπή (Κομιτάτο), για να οργανώσει καλύτερα τις αποκριάτικες εκδηλώσεις. Τότε άρχισε για πρώτη φορά και η παρέλαση των αρμάτων, που ξεκινούσαν από την Προκουαία για να καταλήξουν μπροστά στο γαλλικό προξενείο, όπου βρισκόταν και η κριτική επιτροπή, αρμόδια για τη βράβευση του καλύτερου αποκριάτικου άρματος. Γενικά η κοινωνική ζωή στη Σμύρνη κυλούσε με απλότητα, ζωντάνια και ξενοιασιά, τελείως διάφορη από τη σημερινή αγχώδη, βιαστική και άχαρη ζωή των μεγαλουπόλεων.

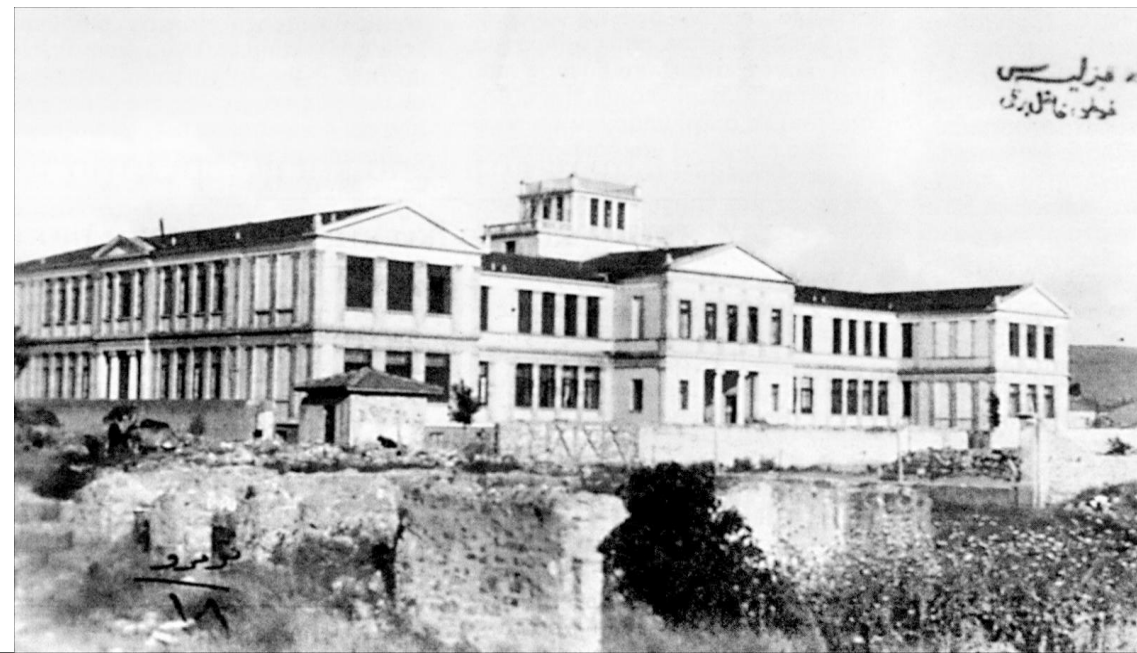
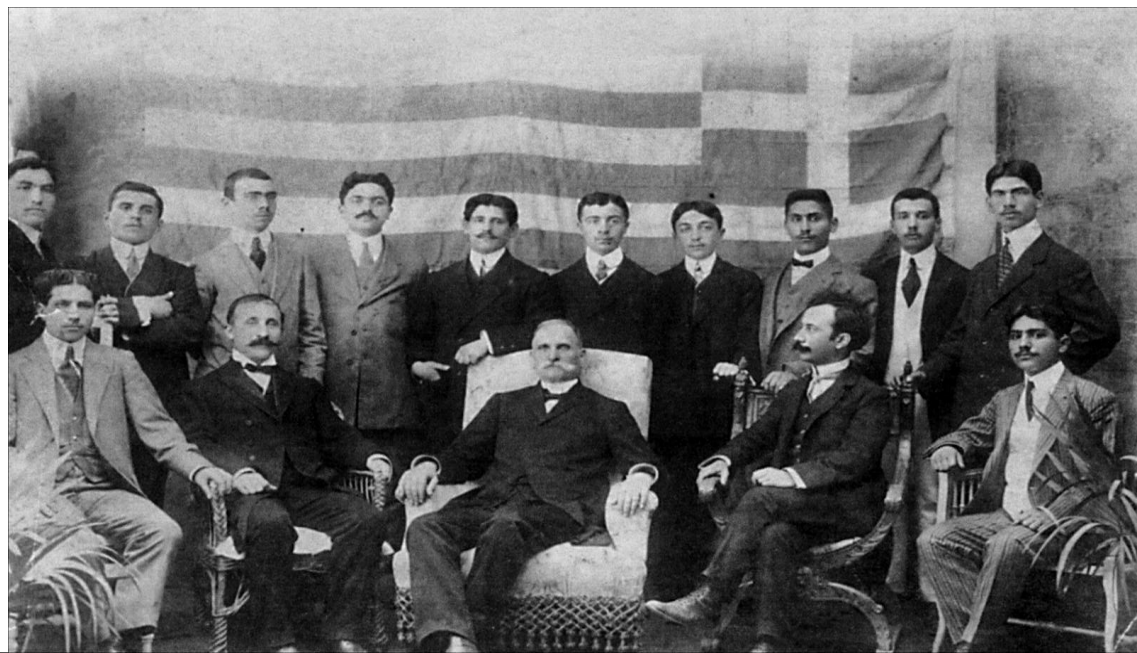
ΕΘΙΜΑ-ΓΑΜΟΣ

Από όταν ήταν μικρή, η μητέρα της κόρης ετοίμαζε τα προικιά. Όταν πλησίαζε η ώρα του γάμου, μια βδομάδα πριν, οι φιλενάδες και οι συγγενείς της νύφης έπλεναν τα προικιά. Μετά τα άπλωναν στα σε σχοινιά από τη μια άκρη του δρόμου στην άλλη. Αλλού τα μάλλινα, αλλού οι κουβέρτες, τα σεντόνια και τα εργόχειρα. Όλοι περνούσαν να καμαρώσουν τα προικιά. Κυρίως τα λεπτοκαμωμένα εργόχειρα. Σ' αυτά φαινόταν το μεράκι, η αξία, το γούστο και η φαντασία. Ειδικά οι "ταντέλες", τέχνη που κληρονομούσε η κόρη από τη μάνα. Το απόγευμα όλες οι κοπέλες μάζευαν τα προικιά, τα πήγαιναν στο σπίτι της νύφης, τα σιδέρωναν και τα τοποθετούσαν με τάξη στο "γιούκο". Τα κεντητά τα έβαζαν χωριστά σε ωραίους δίσκους και πλεκτά πανεράκια. Τρεις μέρες πριν από το γάμο, οι νέοι και οι κοπέλες μετέφεραν την προίκα στο σπίτι του γαμπρού. Μέχρι την παραμονή του γάμου όλοι οι κάτοικοι της περιοχής θα περνούσαν να πουν τα "καλορίζικα" και να ασημώσουν το γιούκο με ασημένια και χρυσά νομίσματα.

ΠΑΙΔΕΙΑ

Οι πολιτισμικές επιδόσεις της Σμύρνης δεν έμειναν αλώβητες από το διαφορετικό συνονθύλευμα των κατοίκων της. Οι πνευματικές ζυμώσεις μονοπωλούν στα αστικά σαλόνια, στις εφημερίδες, στα καφενεία, στους δρόμους και στους άμβωνες των εκκλησιών. Οι λέσχες, "Όμηρος", "Φιλολογικό Μουσείο", "Ιωνική Λέσχη" και "Μουσείο" υπήρξαν σπουδαίες ελληνόφωνες πνευματικές εστίες. Η επικρατούσα γλώσσα των κατοίκων της Σμύρνης ήταν τα ελληνικά, μαρτυρώντας την άνθηση της ελληνικής κοινότητας και τον δυναμικό εξελληνισμό της παιδείας των υπόλοιπων κοινοτήτων. Η επαναφορά της γλώσσας τόνωσε το θρησκευτικό συναίσθημα των Ελλήνων και αφύπνισε την εθνική τους συνείδηση. Στον τομέα αυτό η Σμύρνη υπήρξε πρωτοπόρος και η συμβολή της στην ανάπτυξη του φρονήματος του ελληνικού στοιχείου της στενότερης και ευρύτερης περιοχής της, αλλά και όλου του μικρασιατικού ελληνισμού υπήρξε τεράστια.

ΠΑΙΔΕΙΑ

- Ευαγγελική Σχολή

Στις 22/6/1733 ο μοναχός Ιερόθεος Δενδρινός και τρεις πρόκριτοι ίδρυσαν νέο σχολείο, τη μετέπειτα Ευαγγελική Σχολή. Το σχολείο διαρκώς βελτιωνόταν. Το 1747 αυτονομήθηκε από την Κοινότητα της Σμύρνης και τέθηκε κάτω από την προστασία της Μ. Βρετανίας. Το 1764 απέκτησε το πρώτο τυπογραφείο της. Το 1778 η σχολή κήκε και ξανακτίστηκε με δωρεές των Σμυρναίων. Εκεί φοίτησε κι ο Αδαμ. Κοραής και μόρφωσε γενιές Ελλήνων της Σμύρνης. Η προσφορά της σχολής στην εκπαίδευση των Σμυρναίων υπήρξε ανυπολόγιστη. Η Ευαγγελική υπήρξε το καύχημα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Σμύρνης. Ωστόσο στις αρχές του 19^{ου} αι. θεωρήθηκε καθυστερημένο ίδρυμα για τις ανάγκες της Σμύρνης από νεωτερίζοντες και προοδευτικούς Σμυρναίους κι από τον Αδ. Κοραή. Έτσι το 1803 ιδρύθηκε η «Νέα Δημόσια Σχολή», που το 1809 μετονομάστηκε «Φιλολογικό Γυμνάσιο»

- Σχολεία θηλέων

Μαζί με τα σχολεία αυτά γι' αγόρια δημιουργούνται και τα σχολεία θηλέων. Μέχρι τις αρχές του 19^{ου} αι. η παρουσία γραμματισμένης γυναίκας στη Σμύρνη ήταν σπάνιο πράγμα. Η μακραίωνη σκλαβιά των Μικρασιατών μαζί με τις αντιλήψεις της Ανατολής για τη γυναικεία μόρφωση καθυστέρησαν πολύ την απόφαση των Ελλήνων να στείλουν τα κορίτσια τους στα σχολεία. Γύρω στα 1900 όλα τα κορίτσια μαθαίνουν γράμματα. Το πρώτο ελληνικό σχολείο για κορίτσια στη Σμύρνη ιδρύθηκε ως αλληλοδιδασκτικό σχολείο το 1830 και στεγάστηκε σε ένα δωμάτιο του «Γραικικού Νοσοκομείου». Σκοπός των παρθεναγωγείων ήταν η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από τα κορίτσια για την πληρέστερη ένταξή τους στην εθνική κοινότητα, η απόκτηση της γλώσσας για την αλληλογραφία με τους συζύγους τους, η απόκτηση γνώσεων για την αγωγή των παιδιών τους, η μετάδοση γνώσεων υγιεινής, καθαριότητας, μαγειρικής, ραπτικής, κοπτικής, κεντημάτων, κ.ά.

KOS TV

KOS TV ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Σπάνιο βίντεο από την Σμύρνη 1919.
Η Σμύρνη μας πριν την καταστροφή.

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΩΜΑΙΣ ΠΑΣΠΑΡΑΚΗ
ΖΟΥΜΠΟΥΛΙΑ ΦΑΣΟΥΛΑ
ΝΙΚΟΣ ΣΑΛΟΥΣΤΡΟΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΜΠΩΚΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Kaliterilamia*
 - *Wiki*
- *Mikrasiatis*
 - *Lifo*